

Årscykelinfo nr 11, november 2017

Produktiv uppfödning av blåräv

Del 5. Från 1 september till pälsning

Utfodring

Utfodringen under senhösten avviker inte mycket från den under förhösten. Foderbehovet varierar visserligen i olika åldersklasser. Medan de yngre djurens foderkonsumtion fortfarande ökar har de äldre djuren en mera jämn aptit då vinterpälsten börjar växa. En del uppfödare ger rävarna maximal utfodring ända till pälsningstiden, medan andra lättar utfodringen i någon grad under senhösten.

Under den sista produktionsperioden kan rävarna alltså utfodras två gånger om dagen: ca 1/3 av ransonen på morgonen och 2/3 på kvällen. Föregående utfodring är lyckad om endast lite foder lämnats kvar i kopporna och rävarna är lagom hungriga. Hungernivån framgår av djurens beteende samt hur renslickad utfodringskoppen är. På morgonen ska foder endast tilldelas dem som har ätit upp. Vid kvällsutfodringen ska ransonen minskas för de rävar som har lämnat foder. Övriga får full portion.

Begränsad utfodring

Det blir allt vanligare att begränsa foderportionerna under den sista produktionsperioden. Då gäller en maximal ranson om ungefär 1100 gram per dag för rävar som ska pälsas. Begränsad portionering rekommenderas: djurens foderupptagningsförmåga förbättras och rävarna blir inte sjukligt feta. Det finns också skillnader hos blårävsindividerna i förmågan att tillgodogöra sig fodret varför tillväxten bör följas upp.

I syfte att förebygga slagsmål bör ransonerna inte vara för knappa. I stora tillväxtburar för fyra eller fler rävar är denna utfodringsmetod en större utmaning, eftersom det ofta finns rävar som dominerar i gruppen.

Eftersom rävbekäftningen är olika på farmerna har man ingen nytta av att följa med andra farmares foderportionering. Det finns inga allmängiltiga råd utan det gäller att hålla utfodringen på en sådan nivå att övervikt kan undvikas.

Fri utfodring

Vid fri, maximal utfodring kan de genomsnittliga foderransonerna bli rejält stora (till och med över 1300 g/d), varvid de största rävarna intar dagsransoner på över 1,5 kilo. Denna utfodringspraxis gynnar inte rävar med ett gott fodernyttförförhållande utan gör dem snarare till matvrak.

Rävar som utfodrats kraftigt och utvecklat en stor ätförmåga kan växa till enorm storlek, och skinnen är flera storleksklasser större än maxstorleken som tillämpas vid sorteringen. Att föda upp överstora rävar ökar foderkostnaderna och är påfrestande för burbottnar och anställda.

Att öka en storleksklass (9 cm) innebär för rävar en viktökning på cirka fyra kilo. Om blårävens dagstillväxt är 150 gram i genomsnitt är behovet av "extra foder" enligt beräkningar cirka 23 kg per storleksklass. Vårt auktionsbolag har därför fattat beslut om att inte längre skinn över 6-0 storlek, och alla skinn som är längre än 160 cm returneras till uppfödaren.

Utfodring och vattning under köldtiden

Vintern medför utmaningar för utfodringen. Ju kallare väderlek desto besvärligare är utfodringen. Utan vinterbevattningssystem är arbetsmängden mångdubbel under köldperioden. En tumregel är att foderportioneringen ska vara så måttlig att fodret inte fryser på utfodringsplåten. Vid utfodring två gånger per dag är detta lättare att kontrollera. Även onödiga slagsmål undviks om rävarna får tillräckligt med tinat foder. När rävarna blir ensamma i burarna, då pälsningen framskrider, räcker det med en utfodring om dagen.

Om farmen inte har vinterbevattningssystem behöver rävarna i allmänhet vattnas flera gånger efter utfodringen. Antalet beror på vattenkoppens storlek. Samtidigt bör man se till att kopporna inte fryser.

Om burarna är rena från träck och fruset foder under köldperioden orsakar växlande väder i oktober–november inte att pälsen får problem med fläckar.

Fodret under sista produktionsperioden

Fett är ett förmånligt näringsämne som producerar energi som blåräven utnyttjar utomordentligt väl. I synnerhet då skinnpriserna är låga finns det ett tryck på foderköken att tillverka förmånligt och mättande foder. Men det är också känt att foder med hög fetthalt förenat med fri utfodring leder lätt till övervikt hos rävar vilket kan öka olika hälsoproblem.

Fett är trots allt ett viktigt näringsämne i rävfoder och fettkvaliteten har betydelse. Fettet ska innehålla essentiella linol- och linolensyror. De är särskilt viktiga för hårväxten och "polarar" pälsen så att den blir flexibel och smidig.

Linolsyra finns i bl.a. sojaolja och linolensyra i fet fisk och fiskolja. Under den sista produktionsperioden är rekommendationen i fråga om fett max 60 % av hela energibehovet (NJF). Vad gäller protein är 26 % av den totala energin minimum och dessutom bör man ombesörja att metionin som är en viktig aminosyra för hårväxten är tillräcklig i fodret. Den optimala aminosyrasammansättningen i rävfoder varierar efter produktionsperiod. Eftersom man numera kan bestämma fodrets aminosyrainnehåll är det enklare att optimera proteinet i foder.

Lös avföring och urinproblem

Lös spillning är ett ofta förekommande problem på senhösten när man försöker koordinera en stor energimängd som tagits från fett med en riklig utfodring. Då man också under den sista produktionsperioden använder råämnen av svagare kvalitet och smältbarhet kan en del störningar i matsmältningen bero på detta. Lös avföring är aldrig bra med tanke på rävens välmående och hårväxt. Spillningen har även en tendens att mura igen burbotten. Någonting är på tok om burbotten måste tvättas flera gånger i september–oktober.

Hö tillgängligt

Vissa farmer brukar lägga hö ovanpå burarna som rävarna får tugga på. Det här kunde alla rävfarmare rekommenderas eftersom hunddjur vanligen har för vana att äta gräs för att främja matsmältningen. Även blårävar äter gärna hö och man förmodar att hö är välgörande för matsmältningskanalen. Höet fungerar också som extra stimulans. Hö som fallit ner under burens fungerar då även som strö på gödselunderlaget.

Förädling

En någorlunda positiv korrelation utgör fet blårev med omfångsrik päls. En rund blårev ger även ett längre skinn än en tunn rev av samma längd. Denna egenskap har beaktats vid uppfödningen av blårev.

Vad gäller stora rävar är problemet inte storleken, eftersom räven kan vara stor men ändå frisk – ett faktum oavsett vilka glasögon man tittar med. Det blir ett problem om man försöker producera stora skinn genom att kraftigt göda rävarna.

"Haklappar" är oftast ett problem hos överfeta rävar. Om foderfläcken är större än en handflata förses skinnet med minst beteckningen mat 1 som ytterligare beskrivning.

Finns det ens ett behov av att producera större än 60 storlek?

På sorteringsvagnarna växer antalet skinn med mer eller mindre missfärgat bakparti på grund av urin eller spillning. Även skinn som indikerar ögonproblem förekommer och dessutom är andelen "haklapp" numera rätt stor. Mera sällan är fläckarna så omfattande att de skulle sänka priset på skinnet. Snarare visar fläckarna att det finns sådant som behöver korrigeras vad gäller foder, utfodring och förädling.

Målet är att det ekonomiska resultatet och djurens välmående ska vara i balans: spelregler torde behövas för utfodringsrekommendationer och därmed hörande utveckling av viktindex. Förhoppningen är också att rekommendationerna ska vara så tydliga som möjligt samt genomförbara.

Genetisk variation innebär möjlighet att förädla blårävar av normal konditionsklass till massiv Heavy-typ med högklassig päls som tål kritiska blickar. En sådan omsvängning görs dock inte på ett eller ens två år. Men det är en möjlighet man bör ta vara på för att kunna utveckla förädlingen och uppfödningen i en hållbarare riktning. I annat fall är verksamheten oroväckande kortsiktig.

Tidigt urval av hanar

När pälsningstiden närmar sig fattar man beslut om vilka avelsdjur som ska lämnas till följande omgång. Föregående infobrev tog i samband med tidigare avelsurval än brukligt upp aspekten att avelshansandidaterna mot slutet av perioden kan utfodras lättare än djur som går till pälsning.

Man har försökt minska förekomsten av "haklappar" genom att sänka vattennippeln och/eller lägga ett stycke nät under eller runt nippeln. Bilder: Kent Nygård.

Däriigenom undviker man tuffa bantningskuror och slipper visa "valkiga" rävar för hela världen. Dessutom förbättrar ett tidigt urval med stor sannolikhet även förökningsresultatet.

Eftersom hårväxten kräver mycket energi är det ofta tillräckligt om hanarna är i burarna i god tid före pälsningen och ransonerna halveras stegvis. En del farmare tillämpar även annars lättare utfodring eller håller blårävar med tunnare kroppsbyggnad. I dylika fall behöver förfaringsättet inte ändras.

Utmaningar vid tidigt urval

Farmer som i stor utsträckning idkar avelshandel anser att tidigt urval skadar avelsdjursförsäljningen och på kort sikt är det väl så. Årftliga ögonsjukdomar kan delvis vara dolda då den slutliga gödningen inte sker fullt ut. Med långsiktig förädling kan även dessa problem undvikas. Enligt förbundets nya certifieringslinjer bör avelshannar i varje fall väljas senast i oktober.

Om urvalet sker i oktober kan vinterpälens slutliga egenskaper ännu inte definieras, men vissa uppskattningar kan nog göras. Utvecklingen av massan är på hälft hos samtliga djur men framför allt hos unga rävar.

Man kan med rätt god säkerhet bestämma rävens kommande massa, medan pälstätheten är svårare att förutspå.

Då också täckhåren skiljer sig mellan olika besättningar är det omöjligt att definiera kvaliteten i oktober. Blårävar som till exempel har en tendens till ullhår är svåra att bedöma i oktober.

Färgens mörkhetsgrad samt djurets storlek och hälsa är däremot enkelt att avgöra. Med denna metod prioriteras i regel rävar som är färdiga tidigt, varvid man på lång sikt kan anta att pälsen mognar tidigare.

WebSampo-farmer har ett bättre utgångsläge då sorterings- och graderingsindexen ger nyttig information om avelsdjursurval som görs tidigare än brukligt. Den manuella dokumentationen om släkt- och bedömningsdata utgör naturligtvis också en grund för urvalet.

Ifall man tar ut ett större antal hanar än man har behov av kan det slutliga urvalet göras under pälsningen. Med lättare utfodring blir pälsen hos blåräv i allmänhet inte lika tjock som vid kraftigare utfodring. Avelskandidaternas pälskvalitet kan i hög grad bestämmas genom att bedöma rävar i samma valpkull som ska pälsas.

Uttagningen kan också ske i januari-februari ifall eventuella hälsoproblem föreligger.

Graderingsarbete

För graderingsarbetet bör man avsätta tillräckligt med tid. En omsorgsfull gradering ger ett mångdubbelt mervärde jämfört med tiden som går åt. Att känna till bristerna hos den egna djurbesättningen är viktigt och förädlingsarbetets fokus bör vara att minska dessa.

Farmblindhet kan bli ett besvär framför allt om man inte besöker andra pälsfarmer eller fördjupar sig tillräckligt i uppgifter som kvalitetsstatistiken ger. Ifall medelpriset på auktionerna är klart under landets medelpris borde varningsklockor ringa.

Unga avelshonskandidater har förhoppningsvis valts ut redan i augusti-september så för deras del görs endast en slutlig gallring. Tyngdpunkten i urvalet av blårävar ligger således på gradering av hanar. Rävarna ska i regel ha färdig päls innan graderingsarbetet påbörjas.

Vid graderingen tas en flyttbar bänk i lämplig höjd in i huset för att noggrant kunna inspektera hanarna. Även belysningen är viktig i urvalsarbetet. Det är lättare att gradera ett större antal rävar åt gången medan man har en alert och tränad blick.

Vid våt väderlek suger pälsen upp fukt och massan känns mindre smidig. Rävarna bör synas objektivt utan att låta till exempel släktlinjer påverka valet.

Enkel mätanordning vid bedömning av rävens längd.

Avelshanarnas viktigaste egenskaper

Hälsa

Hanar som lider av ärftliga sjukdomar ska inte tas till avel. Därtill bör man kontrollera ögon- och fothälsan. Urinproblem (kan leda till missfärgat bakparti) är allmänna och rävar med detta bekymmer ska aldrig tas till avel.

Storlek

Storleken bestäms visuellt eller genom vägning. Beroende på djurbeståndet ligger gränsen för 60 vid ca 18 kilo. Hos största delen av farmerna är rävarna redan tillräckligt stora så det finns inte längre något behov av att öka storleken.

Massa

Massan bedöms genom att stryka och känna på pälsens täthet på ryggen och sidorna. En bra päls är elastisk och smidig. Vid bestämning av pälsjocklek kan man använda mätverktyg. En tumregel är att ryggpartiet hos hanar ska ha ett djup på minst 45 mm. Ett djur med god massa har även hår på halsen.

Om farmens kvalitetsstatistik innehåller många skinn där kvaliteten "Light" beskrivs ytterligare ska fokus vara på rätt pälsningstidpunkt och massans täthet. Ifall en farm har många skinn där kvaliteten "Silk" beskrivs ytterligare ska fokus däremot i högre grad vara på massans tjocklek.

Till vänster: Blårävstyp med tät och klar massa som går ned på sidorna. Pälsdjupet är dock inte tillräckligt för klassen SR-Heavy. Till höger: Saga Royal-kvalitet. Foto Kent Nygård.

Även en räv av "Heavy"-typ med tjock massa kan vara vacker och stilig.

Täckhår

Täckhår är en egenskap som skiljer sig mellan olika djurbestånd. Vissa farmer producerar rävar av vacker Silk-typ och hos denna population är täckhåren i allmänhet goda. Täckhåren hos denna djurtyp hålls även länge bra, men problemet är att massan inte är djup.

Sedan finns det bestånd där ulligheten lätt bryter genom underullen och det är därför viktigt att välja rätt pälsningstidpunkt. Lindrig ullighet inverkar endast litet på priset, men om gränsen wol 2 överskrids eller underullen börjar forma ett fint skikt på rygg- och bakpartiet reduceras skinnpriset.

Täckhåren hos en kvalitativ blåräv är korta, täta, raka, jämnlånga och täcker hela kroppen. En liten kontrast till underullen ger pälsen en slutlig finish.

Färgens mörkhet och renhet

För avelshansars del bör man undvika ytterligheter i färgen, i synnerhet gäller detta mörka nyanser. Blårävsskinn sorteras inte längre utifrån färgens renhet så denna egenskap behöver man inte fokusera på vid urvalet.

En blåräv av god kvalitet känner man även igen på klarheten: håren har överlag samma egenskaper. En bra hane håller pälsen i tiptopp-skick ända in i januari-februari.

Fruktbarhetsval

- Kontrollera hanens testiklar. Ju mer utvecklade desto bättre.
- Granska födelsetidpunkten, eftersom även hanar ärver senkommenhet. Välj helst hanar bland dem som fötts under kulmen av valpningstiden.

- Kullstorleken. Det är oerhört viktigt att känna till storleken på valpkullen som hanen kommer från. Tumregeln är att kullen ska ha minst åtta valpar. Hanar från en äldre hona som valpat flera gånger är ett säkrare val.
- Faderns valpresultat. Kontrollera att fadern inte har lämnat fler tomma honor än genomsnittet.
- Fruktbarhetsindex i WebSampo >100

Pälsning

Pälsningstidpunkten varierar mycket mellan farmer. Medan de första påbörjar pälsningsarbetet omkring den 10 november startar de sista först i december. Någon tydlig anvisning om tidpunkten kan inte ges eftersom djurbestånden varierar kraftigt och vädret har också en viss inverkan på när pälsen är färdig.

I början av pälsningen finns det anledning att granska pälsen och endast välja ut blårävar med en tät pälsmassa. Om detta inte görs och pälsningen påbörjas tidigt kan det leda till att en stor del av skinnen blir utan massa. Skinnen kan se fullvärdiga ut men visar sig ha "livlösa" hår. Även andelen Lightskinn ökar som en följd av alltför tidig pälsning.

Kvaliteten på pälsningsarbetet märks lätt vid sorteringen. Det finns alltså skinn där man vid pälsningen rör sig på gränsen. Fett har blivit kvar i till exempel bakpartiet, och skinnen är tunga och stela. Man kan också se kraftigt uttänjda skinn med oproportionerligt lång hals eller skinn som inte fästs på mitten av tanan. Även slarvig kamning eller ingen kamning alls förekommer.

Som en följd av ovarsam pälsning sjunker kvalitetsklasserna lätt till en svagare nivå än förutsättningarna.

Det finns också farmer som satsar på hög kvalitet i pälsningsarbetet och utför noggrant samtliga moment i processen.

Det är en glädje att se sådana skinn. Trots att maskiner numera utför kvalitets-sortering på basis av massans täthet och tjocklek kan det vara bra att minnas att det mänskliga ögat kontrollerar skinnen ännu en gång vid slutsorteringen.

© Tapio Hernesniemi
lektor i pälsproduktion
Mellersta Österbottens
Vuxenutbildning
Projektet Ajantasalla
tapio.hernesniemi@kpedu.fi

Rävarnas hälsa från september till pälsning

Under höstuppfödningssperioden utgör diarréer de vanligaste smittsamma hälsoproblemen, men senare på hösten kan FENP, dvs. ansikts-tassinflammation, och öronfästingar ge upphov till problem på farmerna. Icke smittsamma hälsoproblem är dålig benställning, förlamning och strukturella ögonproblem. Att ställa rätt diagnos är i samtliga fall viktigt och därför bör man alltså sända prover för analys till Evira. Fel medicinering orsakar större problem än ingen medicin alls.

Behandling mot diarré

Att behandla diarré är utmanande. Ofta kan begränsad foderranson minska diarrén och ibland har också byte till minkfoder en lindrande effekt. Användning av mjölksyrabakterier och andra preparat som stödjer tarmen rekommenderas.

Läkemedel ska fungera som en sista utväg, och tidpunkten är viktig. Trots rätt medicin är det osannolikt att djur som varit sjuka länge kan botas. Vanligen räcker det med en 4–6 dagars kur vid behandling mot diarré, men vid konstaterad tarminfektion orsakad av bakterien *Lawsonia intracellularis* ska 10 dagars behandling sättas in.

Diarréer som campylobacter har antagits orsaka kan i själva verket till största delen vara virusorsakade, men bakterien kan spåras och hittas. Det väsentliga är om campylobacter finns på fel ställe i tarmen. Behandling sätts inte in enbart på basis av resultatet från avföringsprov.

Ett mycket bekymmersamt fenomen är ökningen av antibiotikaresistenta bakterier som noterats den senaste tiden. Bakterier som är motståndskraftiga mot antibiotika utgör också en risk för producenter och anställda som hanterar djur, eftersom antibiotika ofta har förlorat verkan.

Utfodringen har en avgörande roll för djurets tillväxt och utveckling. Tillräckligt med protein och rätt aminosyrasammansättning ger goda förutsättningar för tillväxten, men man ska inte heller underskatta mineralernas och vitaminernas roll. Ett fullgott tillskott av vitaminer och spårämnen finns vanligen i kommersiellt foder, men då och då kan till exempel B-vitamintillskott vara motiverat. Vattentillgången ska tryggas på farmer som saknar automatiserat vattensystem.

God vattentillförsel har positiv inverkan på tillväxten och är en absolut förutsättning för djurets välbefinnande! Engångsvattning är under inga omständigheter tillräckligt under höstsäsongen.

Hos ett djur med diarré är även tarmbakterierna i obalans. Diarré / lös avföring påverkar djurets förmåga att tillgodogöra sig foder. En stor mängd konsumerat foder är ingen garanti för god tillväxt. Ifall fodret smälter dåligt och nästan oförändrat hamnar under buret är pengarna bortkastade. Om pälsen fläckas av spillning i oktober är den oundvikligen förstörd.

Ifall några dagar med begränsad utfodring inte ger lindring bör man genast reda ut orsaken till diarrén. En räv ska inte ha lös mage, eftersom fodernyttotförhållandet då inte är optimalt. En stor mängd foder med dålig smältbarhet leder till problem, därför är råvarorna och fodersammansättningen också på hösten viktiga för djurhälsan.

Icke smittsamma hälsoproblem

Endast förstklassiga djur ska lämnas till avel, varvid extra uppmärksamhet fästs vid hälsoegenskaperna. Benställningen hos avelsdjur ska vara bättre än hos genomsnittet och rörligheten ska vara god. Att använda avelsdjur med god rörlighet och rätt uppbyggnad förbättrar förökningsresultatet och är nödvändigt för pälsnäringens image. Utåtvända tår och tassleder som är böjda i 90° vinkel är inte goda egenskaper hos avelsdjur.

Ögonlockens struktur och ansiktets uppbyggnad är annat som ska beaktas vid avelsdjursvalet. Alla djur som uppvisar ögonfel ska pälsas, medan hanar med friska ögon och slätt ansikte tas till avel.

Avelsdjuret ska ha ögonlock med normal struktur, inte hängande, och inga extra hudveck ska finnas i ansiktet. Hängande ögonlock disponerar för ögoninfektioner, medan hudveck utgör en risk vid viktnedgången på våren: då ögonhålan sjunker ner börjar ögonlocken hänga och ger problem. Veckad hud upplevs även i offentligheten som ett problem och ska därför undvikas så gott det är möjligt.

Dessa problem kan reduceras genom att redan i oktober välja avelshonar och begränsa utfodringen så att de som valts till avel inte når maximal storlek. På detta sätt ger den naturliga viktne­d­gången inte upphov till att huden bildar kraftiga veck på våren.

Saga Furs Oyj:s beslut om storleken på rävs­kin­nen styr producenterna att i första hand välja kvalitativa djur som inte är maximalt stora eller feta. Det här är en god utveckling med tanke på förökningsresultaten och producentens fysiska ork.

Det är ganska enkelt att påverka storleken, eftersom man genom utfodring kan påverka djurets tillväxt, men samtidigt är det en utmaning att producera högklassiga skinn och djur av lämplig storlek, eftersom marknads­lä­get de senaste åren har fokuserat på att öka storleken.

Producenterna står inför stora utmaningar denna pälsningssäsong då de farmspecifika kriterierna för avelsdjur måste omvärderas. Alla har ett gemensamt mål: En ekonomiskt lönsam och kvalitativ blårävsuppfödning, vars godtagbarhet är på en hög nivå. Detta mål bör man eftersträva med alla medel.

FENP, ansikts-tassinflammation

Ifall bakterierna *Arcanobacterium phocae* och novel *Streptococcus* en gång har kommit till en produktionsfarm finns de där för all framtid, men symptomen de orsakar kan vara dolda. Många olika faktorer inverkar på att symptomen framträder. Ansikts-tassinflammation är relativt symptomfri om farmen effektivt och snabbt kasserar djur med ögonskador och andra sjukdomar.

När den första höstfrosten kommer bör man särskilt uppmärksamma individer som undviker ljus. Risken är stor att dessa insjuknar i ansikts-tassinflammation där ett första symptom kan vara ljuskänslighet. En frisk djurbesättning är den bästa försäkringen mot ansikts-

tassinflammation! Trots förebyggande åtgärder kan djur ändå insjukna, varvid snabb avlivning är den enda vettiga åtgärden. Det sjuka djurets bur ska desinficeras innan ett friskt djur placeras i buren.

Sjukdomen kan också bryta ut senare – en möjlig orsak är att djurstammens immunitet försvagats mot sjukdomsalstraren. Efter sjukdomsutbrottet är djuren på farmen bättre skyddade tack vare att en flockimmunitet uppstår. Ifall sjukdomen slår till ordentligt lönar det sig att kontakta veterinären och planera nödvändiga åtgärder för att få läget under kontroll.

Behandling samt avlivning av djur

Ett sjukt djur får behandlas ifall det förväntas tillfriskna. Behandlingen avgörs från fall till fall. Tillsammans med antibiotika är det bra att även ge smärtstillande. Om ett tillfrisknande inte sker inom ett par dagar ska djuret avlivas trots att pälsningen närmar sig. Behandlingen får pågå en längre tid ifall djuret blir friskt. Antibiotika ger effekt inom tre–fyra dagar.

Djur med varande ögon ska genast avlivas. För­lamade och sittande rävar får inte heller förekomma utan ska omedelbart avlivas! Råven ska själv kunna resa sig och gå på alla fyra ben, om detta inte lyckas lider den och ska tas bort.

Inom alla djurproduktionsinriktningar måste en del av djuren kasseras under produktionscykeln. Detta faktum gäller även pälsdjursbranschen och är något som producenterna måste finna sig i. Det lönar sig inte att hålla kvar ”veklingar” som växer dåligt, eller djur som är sjuka på annat sätt eftersom de fungerar som sjukdomsalstrare och ökar sjukligheten hos övriga djur.

Kontakta alltid veterinären ifall du har frågor om djurens hälsa!

© Anna-Maria Moisander-Jylhä
specialveterinär inom
produktionsdjur
ProFur
anna-maria.moisander-jylha@profur.fi

